

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลลัพธ์การปรับตัวของมารดาที่ดูแลเด็กออทิสติก ก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด โดยทำการศึกษาแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง การทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบวัด ผลลัพธ์การปรับตัว ของมารดาที่ดูแลเด็กออทิสติก 3) แบบสอบถามการประเมินสถานการณ์ ความเครียด 4) โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด ซึ่งเครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและหาค่าความเที่ยง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลลัพธ์การปรับตัวของ มารดาที่ดูแลเด็กออทิสติกเท่ากับ 0.77 และแบบสอบถามการประเมินสถานการณ์ความเครียด เท่ากับ 0.70 ประชากรที่ศึกษาคือมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติกอายุ 2 – 5 ปี ที่พาบุตรมารับการ รักษาที่คลินิกกระตุ้นพัฒนาการ แผนกจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 20 คน โดยคัดเลือก มารดาที่มีระดับผลลัพธ์การปรับตัวอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างใน การดำเนินการทดลอง จำนวน 20 คน ซึ่งเก็บข้อมูลได้ 20 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนแบบวัดผลลัพธ์การปรับตัวของมารดาที่ดูแลเด็กออทิสติก และแบบสอบถามการประเมินสถานการณ์ความเครียดของมารดาก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติ t – test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ก่อนได้รับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติกส่วนมากมีค่าเฉลี่ย ผลลัพธ์การปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังรับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดพบว่ามารดา ที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติกมีค่าเฉลี่ยผลลัพธ์การปรับตัวอยู่ในระดับมาก โดยคะแนนผลลัพธ์การ ปรับตัวด้านการดำรงบทบาทต่างๆ ของบุคคล ความพึงพอใจในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ประสิทธิภาพของการประเมินตัดสินใจและการเผชิญปัญหา ด้านขวัญกำลังใจ และสุขภาพกายเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าคะแนนการประเมินสถานการณ์ความเครียดของ มารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติกหลังได้รับ โปรแกรมสูงกว่า ก่อนรับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาผลลัพธ์การปรับตัวของมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติก ที่เข้ารับโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดมีผลการศึกษาที่อภิปรายได้ดังนี้

1. ก่อนเข้ารับโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด ผลลัพธ์การปรับตัวของมารดามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 จัดอยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังจากเข้ารับโปรแกรมกลุ่มสัมพันธภาพบำบัด พบว่ามารดามีคะแนนผลลัพธ์การปรับตัวเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 จัดอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การเข้ารับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดช่วยให้มารดามีผลลัพธ์การปรับตัวที่ดีขึ้น การรับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดเป็นการส่งเสริมให้มารดาเข้าใจ สามารถเผชิญกับปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และทำให้มารดาเกิดความมั่นใจ มองเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดทักษะและการเรียนรู้ มีการจัดการแก้ไขปัญหาและจัดการกับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

2. มารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติกมีคะแนนผลลัพธ์การปรับตัวเพิ่มภายหลังจากเข้ารับโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด โดยผลลัพธ์การปรับตัว ด้านการดำรงบทบาทต่างๆ ของบุคคล ความพึงพอใจในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ประสิทธิภาพของการประเมินตัดสินใจและการเผชิญปัญหา และการปรับตัวด้านขวัญกำลังใจ มีการเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนและมีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการปรับตัวด้านสุขภาพกายเป็นเพียงด้านเดียวที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับ แสดงให้เห็นว่าการผลลัพธ์การปรับตัวด้านสุขภาพกายเป็นการประเมินตัดสินใจการเผชิญความเครียดที่ส่งผลต่อสุขภาพ ซึ่ง Selye (1976) ได้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะและฮอร์โมนต่างๆ ในภาวะเครียด ที่ทำให้บุคคลเกิดการเจ็บป่วย การที่บุคคลรับรู้ว่าตนเองมีการเจ็บป่วยจึงต้องใช้เวลาในการบำบัดรักษา และดูแลตนเอง แต่เนื่องด้วยการวัดผลลัพธ์การปรับตัวก่อนและหลังเข้ารับโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดทำในระยะเวลา 3 สัปดาห์ ทำให้มารดาประเมินว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพร่างกายเพียงเล็กน้อย คะแนนที่วัดได้จึงมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นแต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับของคะแนน

3. มารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติกมีการประเมินความเครียดในด้านทำหยาเพิ่มขึ้นด้านสูญเสีย และคุณภาพลดลง หลังเข้ารับโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด แสดงให้เห็นว่าความเครียดของบุคคลเป็นกระบวนการที่ใช้ปัญญาตีความจากสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นว่ามีผลต่อตนเองอย่างไรบ้าง ซึ่งการประเมินค่านี้นี้จะมีผลต่อความสุขในชีวิตของบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม (Lazarus & Folkman, 1984) เช่นเดียวมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กออทิสติก ต้องเผชิญกับปัญหาในการเลี้ยงดู อันเกิดจากอาการความผิดปกติของโรคออทิสซึม ทำให้มารดาประเมินความเครียดว่าเป็นการสูญเสีย และคุณภาพตนเอง แต่ภายหลังจากเข้ารับ โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัด

มารดาได้ค้นหาปัญหา และได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนทัศนคติ และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการ คูแลนุตรที่เป็นเด็กออทิสติกทำให้มารดาเกิดความมั่นใจ มองเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดทักษะ และการเรียนรู้ มีการจัดการแก้ไขปัญหาและจัดการกับอารมณ์อย่างเหมาะสม ส่งผลให้มารดาประเมินสถานการณ์ความเครียดใหม่ ที่สามารถมองเห็นความเครียดที่เกิดจากการ คูแลนุตรออทิสติกเป็นเรื่องท้าทาย และพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้พยาบาลนำโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดไปใช้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้ผู้รับบริการรับรู้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาอย่างถูกต้อง โดยการเปลี่ยนแปลงความคิดและทัศนคติที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ช่วยให้ผู้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและปรับปรุงตนเอง เพื่อสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสร้างสรรค์ต่อตนเอง ครอบครัวต่อไป

1.2 ควรมีการสนับสนุนให้นำโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดกำหนดเป็นมาตรฐานการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต เพื่อส่งเสริมให้พยาบาลได้นำโปรแกรมสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้รับบริการต่อไป

1.3 ในการนำโปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดไปใช้ พยาบาลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรค รวมทั้งมีทักษะในการดูแลผู้ป่วย และครอบครัว เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมของโปรแกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

2.1 พยาบาลควรมีการศึกษาติดตามวัดการประเมินสถานการณ์ความเครียด การเผชิญความเครียด และผลลัพธ์การปรับตัวให้ครอบคลุมกระบวนการเผชิญความเครียด โดยศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้ทราบถึงทักษะในการจัดการกับความเครียดของผู้รับบริการที่เข้ารับโปรแกรมสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด

2.2 พยาบาลควรศึกษาถึงผลของการใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธภาพบำบัดกับผู้ดูแลผู้ป่วยกลุ่มต่างๆ หรือกลุ่มผู้รับบริการที่มีปัญหาต่างกันไป เพื่อพัฒนาให้โปรแกรมสัมพันธภาพบำบัดสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้รับบริการทุกกลุ่ม